

Sygn. akt V KS 11/19

POSTANOWIENIE

Dnia 30 maja 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marek Pietruszyński

w sprawie **K. J.**

oskarżonej o przestępstwo z art. 231 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w dniu 30 maja 2019 r., skargi obrońcy na wyrok sądu odwoławczego – Sądu Okręgowego w Z. z dnia 31 lipca 2018 r., sygn. akt VII Ka [...],

uchylający wyrok Sądu Rejonowego w Z.

z dnia 23 marca 2018 r., sygn. akt II K [...]

na podstawie art. 539e § 2 k.p.k.

1. oddała skargę;

2. obciąża skarżącą kosztami sądowymi postępowania skargowego.

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w Z., wyrokiem z dnia 23 marca 2018 r., sygn. akt II K [...] uznał oskarżoną K. J. za sprawcę tego, że: w okresie od 29 sierpnia 2007 roku do 30 kwietnia 2011 roku, w woj. [...], w G., działając w krótkich odstępach czasu i w wykonaniu z góry powziętego zamiaru, jako funkcjonariusz publiczny – Sędzia Sądu Rejonowego w G., pełniący funkcję Przewodniczącego Wydziału [...] Wykonania Orzeczeń i Należności Sądowych, nie dopełniła ciężących na niej obowiązków służbowych wynikających z treści przepisów: § 49 ust. 1 i § 57 pkt 1, 2 i 8 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 23 lutego 2007 roku Regulamin urzędowania sądów powszechnych (Dz.U. z 2007 roku, Nr 38, poz. 249, w brzmieniu obowiązującym do dnia wejścia w życie Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 18 lipca 2013 roku zmieniającego rozporządzenie –

Regulamin urzędowania sądów powszechnych, to jest do dnia 15 sierpnia 2013 roku), § 278 ust. 1 i 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 23 lutego 2007 roku Regulamin urzędowania sądów powszechnych (Dz.U. z 2007 roku, Nr 38, poz. 249) oraz § 384 ust. 2 pkt 11 Zarządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 12 grudnia 2003 roku w sprawie organizacji i zakresu działania sekretariatów sądowych oraz innych działów administracji sądowej (w brzmieniu nadanym Zarządzeniem Ministra Sprawiedliwości z dnia 30 czerwca 2006 roku, zmieniającym zarządzenie w sprawie organizacji i zakresu działania sekretariatów sądowych oraz innych działów administracji sądowej, Dz. Urz. MS z dnia 3 sierpnia 2006 roku, z dniem 1 lipca 2006 roku), § 384 ust. 2 pkt 15 cytowanego wyżej zarządzenia (w brzmieniu nadanym Zarządzeniem Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 grudnia 2007 roku, zmieniającym zarządzenie w sprawie organizacji i zakresu działania sekretariatów sądowych oraz innych działów administracji sądowej z dniem 1 stycznia 2008 roku, Dz. Urz. MS z dnia 31 sierpnia 2008 roku), § 384 ust. 2 pkt 16 cytowanego wyżej zarządzenia (w brzmieniu nadanym Zarządzeniem Ministra Sprawiedliwości z dnia 29 grudnia 2008 roku, zmieniającym zarządzenie w sprawie organizacji i zakresu działania sekretariatów sądowych oraz innych działów administracji sądowej z dniem 1 stycznia 2009 roku, Dz.Urz. MS z dnia 3 lutego 2009 roku), w ten sposób, że wbrew obowiązkom wskazanym w treści § 57 pkt 1 i 2, § 278 ust. 1 i 2 Regulaminu urzędowania sądów powszechnych, jako Przewodnicząca Wydziału, nie zaznajamiała się z zawiadomieniami o ponownym skazaniu przesyłanymi przez Biuro Informacyjne Krajowego Rejestru Karnego, nie wydawała zarządzeń porządkowych w zakresie dalszego nadania biegu wskazanym zawiadomieniom, wbrew dyspozycji § 49 ust. 1 Regulaminu urzędowania sądów powszechnych, nie wyznaczała sędziów sprawozdawców, zobowiązanych do przeprowadzenia postępowań i wydania stosownych orzeczeń w przedmiocie zarządzenia wykonania kar pozbawienia wolności warunkowo zawieszonych, w sposób określony w treści przepisu 351 § 1 Kodeksu postępowania karnego, zgodnie z którym wyznaczanie sędziów sprawozdawców do rozpoznania poszczególnych zawiadomień o ponownym skazaniu winno następować według kolejności ich wpływu oraz jawnej dla stron listy sędziów danego wydziału, a nadto wbrew dyspozycji przepisów § 384 ust. 2

pkt 11, § 384 ust. 2 pkt 15 i § 384 ust. 2 pkt 16 cytowanego powyżej Zarządzenia Ministra Sprawiedliwości, nie wydawała zarządzeń nakazujących zarejestrowanie poszczególnych zawiadomień o ponownym skazaniu w wykazie „Ko”, przez co jako Przewodnicząca Wydziału nie sprawowała należytego nadzoru nad rozpoznawaniem tego typu kategorii spraw, do czego była zobowiązana na podstawie § 57 ust. 8 Regulaminu urzędowania sądów powszechnych, w wyniku czego doszło do zaniechania wydania przez Sąd postanowień w przedmiocie zarządzenia wykonania kary warunkowo zawieszanej, stosownie do treści art. 75 § 1, 2 lub 3 Kodeksu karnego, w terminie określonym w treści art. 75 § 4 Kodeksu karnego w następujących sprawach:

- X K [...], w której zarządzenie wykonania kary miało charakter obligatoryjny,
- X K [...], XI K [...] i XI K [...], w których zarządzenie wykonania kary miało charakter fakultatywny,

– w wyniku czego działała na szkodę interesu publicznego, wyrażającego się w prawidłowym funkcjonowaniu sądów powszechnych, tj. przestępstwa z art. 231 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k. Na podstawie art. 66 § 1 i 2 k.k. w zw. z art. 67 § 1 k.k. Sąd warunkowo umorzył postępowanie karne wobec oskarżonej na okres 2 lat próby.

Wyrok Sądu pierwszej instancji został zaskarżony przez obrońcę i prokuratora.

Obrońca oskarżonej zarzucił błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, a mający zasadniczy wpływ na jego treść, polegający na uznaniu sprawstwa oskarżonej w zakresie przypisanego jej czynu w sytuacji, gdy brak było ku temu dostatecznych przesłanek w świetle całokształtu zgromadzonego w przedmiotowej sprawie materiału dowodowego. Podnosząc powyższe apelujący wniósł o uniewinnienie oskarżonej od przypisanego jej czynu.

Prokurator wyrokowi zarzucił obrazę przepisów prawa procesowego, a mianowicie art. 7 k.p.k., polegającą na przeprowadzeniu dowolnej, a nie swobodnej oceny zebranych dowodów z naruszeniem zasad prawidłowego rozumowania oraz wskazań wiedzy i doświadczenia życiowego mającą wpływ na treść orzeczenia w ustaleniach Sądu orzekającego w sprawie, co do okoliczności i zachowania oskarżonej K. J. – Sędzi Sądu Rejonowego w G.

pełniącej funkcję Przewodniczącego Wydziału Wykonania Orzeczeń i Należności Sądowych wykazując, że duża część zawiadomień, wskazanych w zarzutach, które wpłynęły do [...] Wydziału Wykonania Orzeczeń i Należności Sądu Rejonowego w G. w terminach uniemożliwiających skuteczne procedowanie w poszczególnych sprawach oraz błędnej oceny materiału dowodowego w zakresie zaniechania przez oskarżoną dekretacji spraw na konkretnych sędziów w wyniku czego nie nadano sprawom biegu, co uniemożliwiło dalsze procedowanie w konkretnych sprawach i w konsekwencji doprowadziło do zaniechania zarządzenia wykonania kary warunkowo zawieszanej, czym oskarżona doprowadziła do szkody w interesie publicznym, przez co należy uznać, że społeczna szkodliwość przypisanego oskarżonej czynu i wina jest większa niż znacząca.

Podnosząc tak sformułowany zarzut prokurator wniósł o uchylenie przedmiotowego orzeczenia i przekazanie sprawy Sądowi I Instancji, celem ponownego rozpoznania.

Po rozpoznaniu obu apelacji Sąd Okręgowy w Z. z dnia 31 lipca 2018 r., sygn. akt VII Ka [...], uchylił wyrok Sądu Rejonowego w Z. i przekazał sprawę temu Sądowi do ponownego rozpoznania.

Skargę na podstawie art. 539a § 1 k.p.k. wywiódł obrońca oskarżonej. Skarżący zarzucił obrazę prawa karnego procesowego - art. 437 § 2 *in fine* k.p.k., mającą istotny wpływ na treść orzeczenia, polegającą na uchyleniu wyroku Sądu Rejonowego w Z. do ponownego rozpoznania, w sytuacji, gdy stwierdzone przez sąd *ad quem* uchybienia nie wymagają przeprowadzenia przewodu sądowego na nowo w całości. Podnosząc ten zarzut obrońca wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania odwoławczego Sądowi Okręgowemu w Z..

W pisemnej odpowiedzi na kasację prokurator wniósł o jej oddalenie.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Skarga obrońcy okazała się bezzasadna.

Zgodnie z art. 437 § 2 k.p.k. uchylenie orzeczenia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania może nastąpić wyłącznie w wypadkach wskazanych w art. 439 § 1 k.p.k., art. 454 k.p.k. lub jeśli jest konieczne przeprowadzenie na nowo przewodu w całości. Powiązanie tego przepisu z treścią art. 539a

§ 3 k.p.k., w którym wskazano podstawy skargi, jednoznacznie wskazuje, że Sąd Najwyższy rozpoznając skargę na wyrok sądu odwoławczego ogranicza się wyłącznie do badania, czy w sprawie, na etapie postępowania przed sądem I lub II instancji, zachodzi tzw. bezwzględna przyczyna odwoławcza, albo doszło do uchylenia wyroku mimo braku formalnych przeszkód określonych w art. 454 k.p.k. do wydania wyroku zmieniającego lub też konieczne jest przeprowadzenie w całości przewodu sądowego (por. uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 25 stycznia 2018 r., I KZP 13/17 oraz postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 10 lutego 2017 r., IV KS 6/16, LEX nr 2204960). Z powyższego wynika również, że uzasadnienie wyroku sądu odwoławczego musi jednoznacznie określać, która z przesłanek określonych w art. 437 § 2 k.p.k. była podstawą uchylenia wyroku sądu I instancji i przekazania sprawy temu sądowi do ponownego rozpoznania.

W myśl art. 454 § 1 k.p.k. sąd odwoławczy nie może skazać oskarżonego, który został uniewinniony w pierwszej instancji lub co do którego w pierwszej instancji umorzono lub warunkowo umorzono postępowanie. W takim wypadku kontrola skargowa przeprowadzana przez Sąd Najwyższy w postępowaniu prowadzonym w oparciu o art. 539 k.p.k. obejmuje ocenę prawidłowości zastosowania tego przepisu pod kątem spełnienia warunku, że sąd odwoławczy „nie może skazać oskarżonego”. Wymaga to wykazania przez ten sąd, że gdyby nie stwierdzone uchybienie, to mógłby zapaść wyrok skazujący, ale jego wydanie nie jest dopuszczalne w instancji odwoławczej z uwagi na zakaz takiego orzekania. Dopiero wówczas zaskarżony wyrok podlega uchyleniu a sprawa zostaje przekazana sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania (por. również uwagi zawarte w cyt. uchwale SN z dnia 25 stycznia 2018 r., I KZP 13/17).

Treść pisemnych motywów Sądu Okręgowego w Z. wskazuje na wystąpienie przed Sądem I instancji uchybień w sferze kompletowania oraz oceny zebranego materiału dowodowego. Powodują one, że w sprawie nie jest możliwe nie tylko jednoznaczne przesądzenie o trafności apelacji wywiedzionej przez obronę, ale realna jest również możliwość wydania wyroku skazującego (zob. s. 7 *in fine* – 9 uzasadnienia Sądu Okręgowego). W tym zakresie Sąd odwoławczy zasadnie zwrócił uwagę, iż ograniczenie co do zasady zakresu odpowiedzialności oskarżonej

przez Sąd Rejonowy jedynie do czterech, enumeratywnie przypisanych jej zaskarżonym wyrokiem spraw należy uznać za całkowicie dowolne i niezasadne, co w konsekwencji musi mieć oczywisty wpływ również i na dokonaną ocenę stopnia karygodności i zawinienia jej zachowania, na której podstawie oparte zostało orzeczenie o warunkowym umorzeniu postępowania. Bez wątpienia istniał więc powód uchylecia wyroku Sądu I instancji wynikający z art. 454 § 1 k.p.k.

Z przytoczonych wyżej względów Sąd Okręgowy uprawniony był do uchylecia zaskarżonego na niekorzyść oskarżonej wyroku Sądu Rejonowego w Z. i przekazania sprawy temu Sądowi do ponownego rozpoznania.

Dlatego Sąd Najwyższy orzekł jak w części dyspozytywnej postanowienia.